

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**ВИТЯГ З РЕКОМЕНДАЦІЙ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО ОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ**

19.05.2017

м. Запоріжжя

№02/01-рк

ПАТ «Запоріжгаз»,

вул. Заводська, 7,
м. Запоріжжя, 69035

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Запорізьким обласним територіальним відділенням розглянуто заяву гр. (*інформація з обмеженим доступом*) та колективну заяву мешканців будинку (*інформація з обмеженим доступом*), м. Запоріжжя (далі – Будинок) (надалі – Заявники) щодо неправомірних дій публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Запоріжгаз» (69035, м. Запоріжжя, вул. Заводська, 7, код за ЄДРПОУ 03345716) (далі – Товариство, ПАТ «Запоріжгаз»), які полягали у застосуванні до Заявників граничного обсягу споживання природного газу замість встановлених норм споживання природного газу для населення у разі відсутності газового лічильника.

За результатами дослідження фактів, викладених у заявах, встановлено наступне.

Згідно статуту (нова редакція), зареєстрованого виконавчим комітетом Запорізької міської ради від 05.09.2011 № 11031050011007465 (далі – Статут), Товариство створено на підставі наказу Державного Комітету України по нафті і газу № 120 від 14.03.1994 року, шляхом перетворення державного підприємства по газопостачанню та газифікації «Запоріжгаз» у відкрите акціонерне товариство, відповідно до Указу Президента України «Про корпоратизацію підприємств» від 15.06.1993 № 210/93.

ПАТ «Запоріжгаз» є ліцензіатом з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ (ліцензія НКРЕКП від 29.04.2015 АЕ № 642479), строк дії ліцензії з 14.04.2015 по 13.04.2020.

ПАТ «Запоріжгаз» є юридичною особою, здійснює господарську діяльність, надає платні послуги споживачам на договірних засадах, а отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є суб'єктом господарювання.

Внаслідок обумовлення особливих умов здійснення ліцензіатом діяльності з транспортування природного газу розподільними трубопроводами, наявна та потенційна конкуренція на вказаному ринку відсутня. Відтак, ПАТ «Запоріжгаз» є єдиним суб'єктом господарювання, який надає споживачам послугу з транспортування природного газу розподільними трубопроводами (розподілу природного газу) в територіальних (географічних) межах Запорізької області, де розташовано газорозподільні мережі, що перебувають у власності ПАТ «Запоріжгаз».

Враховуючи вищевикладене, ПАТ «Запоріжгаз» протягом 2016 року – травня 2017 року

займало монопольне (домінуюче) становище на ринку транспортування природного газу розподільними трубопроводами (розподілу природного газу) в територіальних (географічних) межах Запорізької області (крім м. Мелітополь, Мелітопольського, Веселівського та Приазовського району Запорізької області), де розташовані власні діючі газорозподільні мережі, як таке, що не має жодного конкурента на ринку.

Відносини між газопостачальними підприємствами та фізичними особами - споживачами газу в частині обліку природного газу регулюються Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою НКРЕКП № 2494 від 30.09.2015, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України за № 1379/27824 від 06.11.2015 (з наступними змінами та доповненнями) (далі – Кодекс ГРМ).

Згідно з пунктом 3 четвертої глави IX розділу Кодексу, якщо побутовий споживач за договором розподілу природного газу не забезпечений лічильником газу, фактичний об'єм спожитого (розподіленого/поставленого) природного газу по об'єкту побутового споживача за відповідний календарний місяць визначається за нормами споживання. Якщо побутовий споживач, який не забезпечений лічильником газу, відмовляється від його встановлення за рахунок оператора ГРМ (що підтверджується актом про порушення, складеним відповідно до вимог глави 5 розділу XI цього Кодексу), фактичний об'єм спожитого (розподіленого/поставленого) природного газу (алокція) по побутовому споживачу за відповідний календарний місяць визначається за граничними об'ємами споживання природного газу населенням, визначеними у додатку 15 до цього Кодексу.

Пунктом 6 глави 3 розділу XI Кодексу ГРМ визначається, що у разі відмови в доступі до об'єкта споживача, внаслідок чого Оператор ГРМ не здійснив за власний рахунок встановлення лічильника газу споживачу, який не забезпечений лічильником газу (розраховується за нормами споживання), визначення об'єму спожитого природного газу здійснюється за граничними об'ємами споживання природного газу населенням з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв, починаючи з дати, наступної після дати недопуску, визначеної в акті про порушення.

Відповідно до першого пункту глави 5 XI розділу Кодексу ГРМ у разі виявлення у споживача або несанкціонованого споживача порушень, визначених у главі 2 цього ж розділу, на місці їх виявлення представником оператора ГРМ складається акт про порушення за формою, наведеною в додатку 11 до Кодексу ГРМ.

Акт про порушення після пред'явлення представником оператора ГРМ службового посвідчення складається в присутності споживача/несанкціонованого споживача та/або незаінтересованої особи (представника власника/користувача, на території чи об'єкті якого сталося порушення, або органу місцевого самоврядування) за умови посвідчення його особи та засвідчується їх особистими підписами. Акт про порушення складається в двох примірниках, один з яких залишається у споживача (несанкціонованого споживача), який має право внести до акта про порушення свої зауваження та заперечення (пункт другий глава 5 розділ XI Кодексу ГРМ).

Представник оператора ГРМ перед складанням акта про порушення зобов'язаний повідомити споживача (несанкціонованого споживача) про його право внести зауваження та заперечення до акта про порушення, викласти мотиви своєї відмови від його підписання або підписати його без зауважень (пункт третій глава 5 розділ XI Кодексу ГРМ).

Ознайомлення побутового споживача із запланованими датою та часом встановлення лічильника газу має бути підтверджено позначкою про вручення йому письмового попередження про встановлення лічильника газу, яке має бути надане побутовому споживачеві не пізніше ніж за десять робочих днів до запланованої дати встановлення лічильника газу (пункт 6 глава 3 розділ XI Кодексу ГРМ).

За інформацією ПАТ «Запоріжгаз» (лист від 14.04.2017 №Зр05.2-ЛВ-6297-0417), виходячи із джерел фінансування, відповідно до затвердженого тарифу на розподіл

природного газу (Постанова НКРЕКП від 24.03.2016 №429) ПАТ «Запоріжгаз» було сформовано План розвитку газорозподільних систем (Інвестиційну програму на 2016 рік), до складу якого було включено поадресний перелік будинків, в яких Товариством заплановано встановлення будинкових приладів обліку. Постановою НКРЕКП від 24.03.2016 №393 ПАТ «Запоріжгаз» у складі Плану розвитку газорозподільної системи на 2016 – 2025 роки було затверджено Інвестиційну програму з поадресним переліком багатоквартирних будинків, де має бути встановлено будинкові прилади обліку природного газу. До вказаного переліку було включено і будинок, в якому мешкають Заявники.

Відповідно до складеного графіку, за адресою розташування Будинку, представники Товариства повинні були виконати роботи зі встановлення будинкового вузла обліку газу (ВОГ) 01.08.2016.

За твердженням Товариства (листи від 14.04.2017 №Zp05.2-ЛВ-6297-0417, від 27.04.2017 № Zp05.2-ЛВ-7274-0417), у зв'язку з відмовою мешканців Будинку від встановлення будинкового лічильника газу, роботи із встановлення ВОГ об'єктивно неможливо було виконати, про що складено Акт про порушення від 01.08.2016 (далі – Акт).

В пункті 7 Акту зазначено, що до Акту про порушення додається заява від мешканців дому №31 по вул. Незалежності України.

В зазначеній заяві (від 01.08.2016 №б/н) мешканці Будинку: (*інформація з обмеженим доступом*) відмовляються від встановлення загальнобудинкового лічильника природного газу.

Заяви від інших мешканців будинку № (*інформація з обмеженим доступом*) з приводу непогодження зі встановленням загальнобудинкового лічильника природного газу у ПАТ «Запоріжгаз» відсутні. Акт мешканцями Будинку не підписаний.

За поясненням Товариства (листи від 14.04.2017 №Zp05.2-ЛВ-6297-0417, від 27.04.2017 № Zp05.2-ЛВ-7274-0417), в зв'язку з тим, що споживачі Будинку відмовились від встановлення загальнобудинкового лічильника природного газу, як це передбачено вимогами Кодексу ГРМ, фактичний об'єм спожитого (розподіленого/поставленого) природного газу (алокація) по побутовому споживачу за відповідний календарний місяць визначається за граничними об'ємами споживання природного газу населенням, визначеними у додатку 15 до цього Кодексу.

Отже, з 01.08.2016 споживачам, які мешкають за вищезазначеною адресою, ПАТ «Запоріжгаз» визначає фактичний об'єм спожитого (розподіленого/поставленого) природного газу за граничними об'ємами споживання природного газу населенням, в розмірі 9,8 м³ (у разі відключення централізованого гарячого водопостачання 18,3 м³) на одну зареєстровану особу по кожному особовому рахунку.

Загальна кількість мешканців-споживачів Будинку становить 264 абонента. Станом на 01.08.2016 за вказаною адресою обліковуються 20 індивідуальних лічильників газу.

На теперішній час загальнобудинковий лічильник газу, за вказаною адресою, не встановлено.

Відповідно до вимог пункту 3 глави 4 розділу IX Кодексу ГРМ, якщо побутовий споживач за договором розподілу природного газу не забезпечений лічильником газу, фактичний об'єм спожитого (розподіленого/поставленого) природного газу по об'єкту побутового споживача за відповідний календарний місяць визначається за нормами споживання.

Беручи до уваги, що відповідно до Акту не всі споживачі Будинку відмовлялись від встановлення загальнобудинкового лічильника газу (заяву про відмову від встановлення загальнобудинкового лічильника газу (додаток до Акту) підписано 7-ма споживачами, які мешкають у Будинку), підстави визначати об'єм спожитого природного газу іншим споживачам за граничними об'ємами споживання природного газу населенням у Товариства відсутні. Отже нарахування цим споживачам мають здійснюватися за нормами споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників, затвердженими

постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 №203, в розмірі 4,4 куб. метра людино-місяць (у період відсутності централізованого гарячого водопостачання населення - 7,1 куб. метра на людину на місяць).

Такі дії ПАТ «Запоріжгаз» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки в умовах значної конкуренції на ринку відбувається змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання. Тобто, ПАТ «Запоріжгаз», відчуваючи конкурентний тиск на ринку, з метою не втрати власної долі на ринку, прагнуло б для утримання споживачів дотримуватись вимог Кодексу ГРМ.

Враховуючи вищевикладене, дії ПАТ «Запоріжгаз», що полягають у застосуванні до Заявників граничних об'ємів споживання природного газу населенням без дотримання умов Кодексу ГРМ, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку транспортування природного газу розподільними трубопроводами, шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи, що дії ПАТ «Запоріжгаз» не призвели до суттєвого обмеження конкуренції, з метою припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у відповідності до частини першої статті 46 Закону, адміністративна колегія територіального відділення надає такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- визначити споживачам Будинку (крім споживачів, які відмовились від встановлення загальнобудинкового лічильника газу) починаючи з 01.08.2016 об'єм споживання природного газу за нормами споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 203, в розмірі 4,4 куб. метра людино-місяць.

- вжити заходи щодо недопущення в подальшому застосовування при визначенні фактичного об'єму спожитого (розподіленого/поставленого) природного газу по побутовому споживачу, який не відмовлявся від встановлення загальнобудинкового лічильника газу за відповідний календарний місяць за граничними об'ємами споживання природного газу населенням, визначеними у додатку 15 Кодексу ГРМ, без дотримання вимог Кодексу ГРМ.

Звертаю увагу на те, що відповідно до частини 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання цих рекомендацій, у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству, та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій прошу повідомити Запорізьке обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у **десятиденний** строк з дня їх отримання.

Голова адміністративної колегії територіального відділення

Н.Л. Балюра